

Затверджено
рішенням вченої ради
економічного факультету
прот. № 1 від 18 вересня 2023 р.

Рекомендовано
на засіданні кафедри
економіки та управління
виробничим і комерційним бізнесом
прот. № 1 від 18 вересня 2023 р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА
(ЧИТАЄТЬСЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ)

I семестр 2023-2024 навчального року

освітній рівень перший (бакалавр)

галузь знань 07 Управління і адміністрування

спеціальність 073 Менеджмент

освітня програма “Менеджмент організацій і адміністрування”

Час та аудиторія проведення занять згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

1. Команда викладачів:

Лектор:

Назаренко Ірина Леонідівна (кандидат економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: nazarenko_il@kart.edu.ua

Керівник практичних занять:

Назаренко Ірина Леонідівна (кандидат економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: nazarenko_il@kart.edu.ua

Розміщення кафедри: Місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 4 поверх, 503 ауд.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

THE ECONOMICS OF BUSINESS ENTERPRISE

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА (ЧИТАЄТЬСЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ)

I семестр 2023/2024 н.року

Група 106-МОА-Д22

Лекції: за розкладом 1 семестру

Аудиторія: за розкладом 1 семестру

Практики:

Згідно діючого розкладу занять

Команда викладачів:

Лектор:

Назаренко Ірина Леонідівна (кандидат економічних наук, доцент).

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: nazarenko_il@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: пильнуйте за розкладом консультацій у 1 семестрі.

Розміщення кафедри: Місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 4 поверх, 503 аудиторія.

Welcome to the captivating world of Economics of Business Enterprise! This course is designed to be a journey through the intricate web of economic principles, strategies, and decision-making processes that shape the modern business landscape. It is here that you will unravel the mysteries behind successful enterprises, learn to navigate the complexities of using resources effectively, and acquire the skills needed to become astute business leaders of tomorrow.

In today's fast-paced and interconnected global economy, businesses are constantly evolving to adapt to ever-changing market conditions, consumer demands, and technological advancements. Understanding the economic underpinnings of these dynamic forces is paramount for anyone aspiring to thrive in the world of commerce.

Course Overview: This syllabus is your roadmap to exploring the multifaceted realm of Economics of Business Enterprise. We will dive deep into the essential concepts, theories, and practices that govern how businesses operate and flourish. Throughout the course, you will gain a comprehensive understanding of:

- Enterprise as a business entity; Enterprise management;
- Technical and technological base of production;
- Organization of production: principles, types, methods and forms;
- Planning of the company's activities, business planning;
- Personnel, productivity, motivation and remuneration;
- Fixed assets of an enterprise. Production capacity of the enterprise;
- Turnover assets of an enterprise;
- Current expenses of an enterprise. Cost of production;
- Types of financial activity of an enterprise. Formation and use of profit;
- Pricing policy of an enterprise;
- Innovative processes; Investments. Evaluation of evaluation of investment projects;
- Production, quality, competitiveness of products;
- Economic security of an enterprise. General characteristics of restructuring, rehabilitation and liquidation of an enterprise.

By the end of this course, you will possess the knowledge and skills to analyze real-world business scenarios, make informed decisions, and contribute positively to the economic prosperity of any enterprise. Your journey into the Economics of Business Enterprise promises to be intellectually stimulating and practically relevant, equipping you with the tools to navigate the complexities of the business world with confidence.

We look forward to embarking on this enlightening journey with you and helping you discover the exciting intersections of economics, business, and enterprise management. Let's begin our exploration of this fascinating field together!

Мета курсу полягає у формуванні комплексного розуміння функціонування підприємства в економічному середовищі. Студенти отримають зокрема знання та навички, необхідні для оцінювання ефективності використання ресурсів підприємства, калькулювання собівартості і прибутку, вибору стратегії ціноутворення, інвестиційної та інноваційної діяльності, оцінювання ефективності інвестиційних проектів тощо.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні загальні (ЗК) та спеціальні (ФК) компетентності студентів:

ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК5 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7 Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК1 Здатність визначати та описувати характеристики організації.

ФК2 Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

ФК3 Здатність визначати перспективи розвитку організації.

ФК4 Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

ФК5 Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту

ФК10 Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації

ФК12 Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо ви хочете досягти успіху у своїй професії – менеджера – вам потрібні базові знання з функціонування підприємства: що це, яка його місія, з яких елементів складається підприємство, які ресурси використовує, як працює, як ним управляти й планувати його діяльність, як вимірюється ефективність його діяльності та ефективність інноваційних й інвестиційних проектів і як її збільшити. Без цих знань неможливо стати дійсно гарним менеджером, який бачить не один лише пазл з картини, а всю картину – економічну ситуацію на підприємстві і на ринку, і може розробити маркетингову стратегію, що призведе до успіху й отримання прибутку у довгостроковій перспективі.

Такий менеджер високо цінується роботодавцями та завжди знайде високооплачувану роботу й зробить кар'єру. Особливо якщо він володіє термінологією і може спілкуватися на професійні теми з закордонними колегами англійською мовою – мовою міжнародного бізнес-спілкування.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається з вересня по грудень, дає студентам глибоке розуміння сутності економіки виробничого підприємства та її складових, навички розрахунків собівартості, ціни, прибутку, інвестиційних розрахунків тощо.

Кількість кредитів ECTS – 4,0 денна, (108 год. заочна).

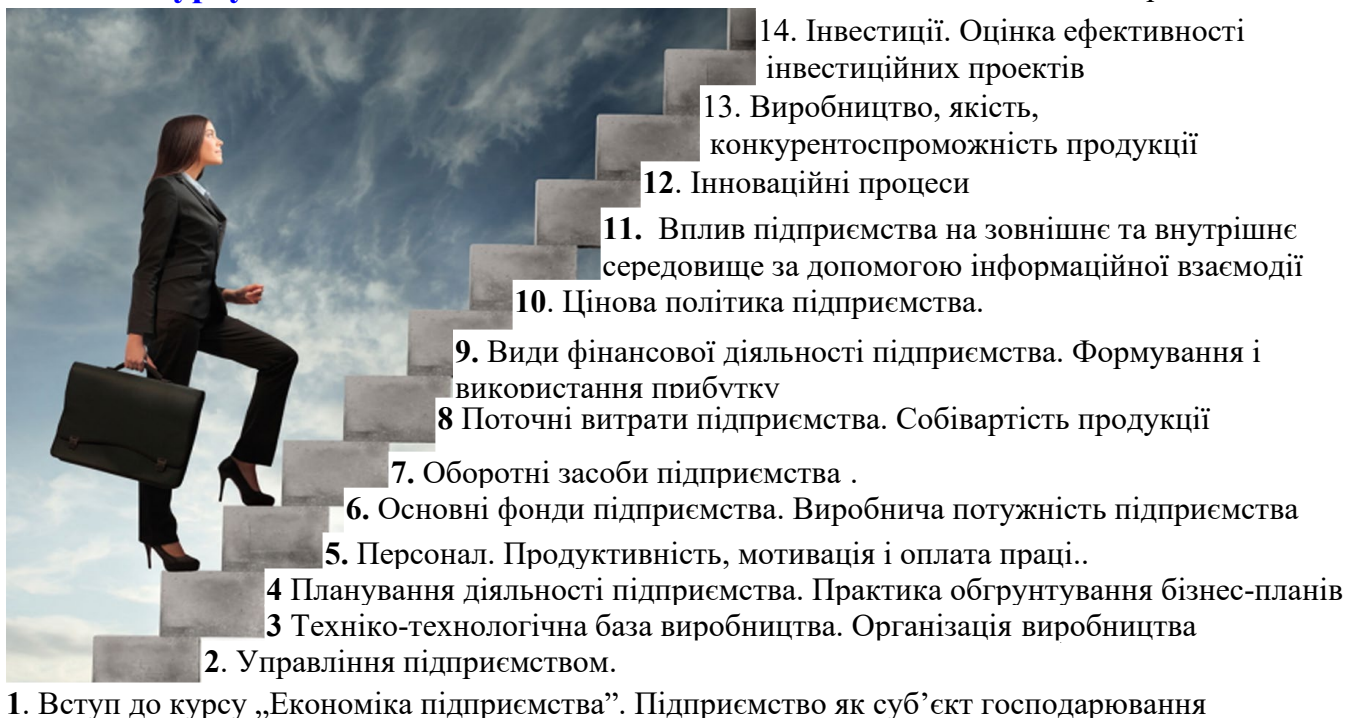
Лекції – 30 годин денна (6 годин заочна).

Практики – 30 годин денна (6 годин заочна).

Самостійна робота – 60 годин денна (96 годин заочна).

Курс складається з лекції 1 раз на тиждень і практичного заняття 1 раз на тиждень (денна форма навчання). Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та індивідуальними завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні (індивідуальні) завдання в галузі економіки підприємства.

Теми курсу

Практичні заняття курсу передбачають виконання розрахункових та інших завдань, опитування та дискусії за темами, виконання розрахункових завдань.

Виконання завдання супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання». Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку практичного заняття. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Приклади питань для обговорення:

1) Як відкрити власне мале підприємство в Україні (ФОП, small business, family business)? Які податкові пільги має ФОП?

2) Як знизити витрати та собівартість продукції/послуг («cut costs»)? На яких витратах не варто заощаджувати («cut corners»)?

3) Яка методика ціноутворення найкраща для нового товару, який тільки завойовує ринок («market penetration»)?

4) Що краще – лізинг основних фондів чи придбання власних? В яких випадках?

5) Чи варто економити на зарплаті працівників («salary»)? Як розробити обґрунтовану та ефективну систему винагороди («remuneration system») для вашого підприємства?

6) Яку величину інвестицій («investments») доцільно вкласти у розвиток вашого бізнесу саме зараз? Коли вона окупиться («payback period») і який ефект принесе?

7) Як оцінити інноваційний потенціал («innovative potential») вашого підприємства? Як обрати найкращий інноваційний проект для вашого підприємства?

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Для студентів денної форми навчання

Тиждень	Кільк. годин	Тема лекції	Кільк. годин	Тема практичних, семінарських занять
1	2	Тема 1. Вступ до курсу „Економіка підприємств”. Підприємство як суб’єкт господарювання	2	Підприємство як суб’єкт господарювання
2	2	Тема 2. Управління підприємством	2	Концепції управління підприємством
3	2	Тема 3. Техніко-технологічна база виробництва. Організація виробництва: принципи, типи, методи і форми	2	Поняття техніко-технологічної бази підприємства. Принципи організації виробництва.
4	2	Тема 4. Планування діяльності підприємства. Практика обґрунтування бізнес-планів	2	Планування діяльності підприємства. Практика обґрунтування бізнес-планів
5	2	Тема 5. Персонал. Продуктивність, мотивація і оплата праці.	2	Персонал. Продуктивність, мотивація і оплата праці. Вирішення завдань.
6	2	Тема 6. Основні фонди підприємства. Виробнича потужність підприємства	2	Основні фонди підприємства. Виробнича потужність підприємства. Вирішення завдань.
7	2	Тема 7. Оборотні засоби підприємства.	2	Оборотні засоби підприємства. Вирішення завдань.
Модульний контроль 1				
8	2	Тема 8. Поточні витрати підприємства. Собівартість продукції	2	Поточні витрати підприємства. Собівартість продукції. Вирішення завдань.
9	2	Тема 9. Види фінансової діяльності підприємства. Формування і використання прибутку	2	Формування і використання прибутку. Вирішення завдань.
10	2	Тема 10. Цінова політика підприємства	2	Методи ціноутворення. Вирішення завдань.
11	2	Тема 11. Вплив підприємства на зовнішнє та внутрішнє середовище за допомогою інформаційної взаємодії	2	Вплив підприємства на зовнішнє та внутрішнє середовище за допомогою інформаційної

				взаємодії
12	2	Тема 12. Інноваційні процеси	2	Інноваційні процеси на підприємстві. Поняття й показники інноваційного розвитку підприємства.
13	2	Тема 13. Виробництво, якість, конкурентоспроможність продукції	2	Виробництво, якість, конкурентоспроможність продукції.
14		Тема 14. Інвестиції. Оцінка ефективності інвестиційних проектів.		Інвестиції. Оцінка ефективності інвестиційних проектів. Вирішення завдань.
15	2	Тема 15. Економічна безпека. Загальна характеристика процесів реструктуризації, санації і ліквідації підприємств	2	Поняття та складові економічної безпеки. Методика оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. Характеристика реструктуризації, санації і ліквідації підприємств в Україні.
Модульний контроль 2				
Іспит				

Для студентів заочної форми навчання

Кільк. годин	Тема лекції	Кільк. годин	Тема практичних, семінарських занять
с/р	Тема 1. Вступ до курсу „Економіка підприємств”. Підприємство як суб’єкт господарювання	с/р	Підприємство як суб’єкт господарювання
с/р	Тема 2. Управління підприємством	с/р	Концепції управління підприємством
с/р	Тема 3. Техніко-технологічна база виробництва. Організація виробництва: принципи, типи, методи і форми	с/р	Поняття техніко-технологічної бази підприємства. Принципи організації виробництва.
с/р	Тема 4. Планування діяльності підприємства. Практика обґрунтування бізнес-планів	с/р	Планування діяльності підприємства. Практика обґрунтування бізнес-планів
1	Тема 5. Персонал. Продуктивність, мотивація і оплата праці.	1	Персонал. Продуктивність, мотивація і оплата праці. Вирішення завдань.
1	Тема 6. Основні фонди підприємства. Виробнича потужність підприємства	1	Основні фонди підприємства. Виробнича потужність підприємства. Вирішення завдань.
1	Тема 7. Оборотні засоби підприємства.	1	Оборотні засоби підприємства. Вирішення завдань.
1	Тема 8. Поточні витрати підприємства. Собівартість продукції	1	Поточні витрати підприємства. Собівартість продукції. Вирішення завдань.

1	Тема 9. Види фінансової діяльності підприємства. Формування і використання прибутку	1	Формування і використання прибутку. Вирішення завдань.
1	Тема 10. Цінова політика підприємства	1	Методи ціноутворення. Вирішення завдань.
с/р	Тема 11. Вплив підприємства на зовнішнє та внутрішнє середовище за допомогою інформаційної взаємодії	с/р	Вплив підприємства на зовнішнє та внутрішнє середовище за допомогою інформаційної взаємодії
с/р	Тема 12. Інноваційні процеси	с/р	Інноваційні процеси на підприємстві. Поняття й показники інноваційного розвитку підприємства.
с/р	Тема 13. Виробництво, якість, конкурентоспроможність продукції	с/р	Виробництво, якість, конкурентоспроможність продукції.
с/р	Тема 14. Інвестиції. Оцінка ефективності інвестиційних проектів.	с/р	Інвестиції. Оцінка ефективності інвестиційних проектів. Вирішення завдань.
с/р	Тема 15. Економічна безпека. Загальна характеристика процесів реструктуризації, санації і ліквідації підприємств	с/р	Поняття та складові економічної безпеки. Методика оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. Характеристика реструктуризації, санації і ліквідації підприємств в Україні.

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E

НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Практичні завдання зі Збірника задач і тестів з дисципліни «Економіка підприємства» (автори: Дикань В.Л., Плетникова (Назаренко І.Л.) та ін.).
- Для студентів заочної форми навчання передбачається контрольна робота.

Формування оцінки за 100-бальною шкалою (денна форма)

Максимальна кількість балів	
Вид контролю	Сума балів
Поточний контроль:	до 60
1) індивідуальні завдання	до 30
2) практичні заняття	до 30
Модульний контроль	до 40

Примітки. До поточного контролю входять сумарні бали за виконання індивідуальних завдань, крім КП/КР, оцінювання результатів виконання практичних, лабораторних та інших видів навчальних занять

Відвідування лекцій:

За відвідування лекцій бали не нараховуються.

Практичні заняття:

Оцінюються за відповідями та ступенем залученості у дискусії та вирішення завдань на практичному занятті (до 5 балів). Максимальна сума становить 5 балів за кожне заняття, відповідно, 35 балів за кожен модуль.

Самостійна робота

Виконання індивідуальних розрахункових завдань оцінюються у 25 балів (можливо 5 завдань по 5 балів або 3-4 завдання по 6-8 балів) .

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (40 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 1 бал). Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.

Іспит

- Студент отримує підсумкову оцінку за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент, становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає підсумковий бал. Якщо студент отримав оцінку В чи Д і не погоджується з нею, він може скласти іспит та підвищити її до А та С відповідно. Перелік питань до іспиту наведений у додатку А.

Команда викладачів:

Назаренко Ірина Леонідівна (http://kart.edu.ua/staff/nazarenko_il) – лектор з питань інноваційного розвитку, інтелектуального бізнесу та бізнес-тренінгів в УкрДУЗТ. Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.07.04 - «Економіка транспорту і зв'язку» в УкрДУЗТ у 2001 році.

У 2004 – 2005 рр. успішно виконала наукові дослідження по гранту Президента України на тему «Комплексна методика визначення рівня економічної безпеки, оцінки ризиків та ймовірності банкрутства підприємств» за договором №Ф8/302 – 2004 від 22.11.2004 р., №держреєстрації 0105U000900. За результатами гранта спрямовані листи Президенту України та у Міністерство економіки України.

У 2021 році в ХНУ ім. В.Н. Каразіна отримала диплом магістра філології з відзнакою (спеціальність 035.041 германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська), тема кваліфікаційної роботи «Формування іншомовної компетентності дорослих учнів у говорінні та аудіюванні (за темою «Startups»).

Напрямки наукової діяльності: інноваційний розвиток підприємства, інноваційна інфраструктура регіону; інтелектуальний капітал підприємства; бізнес-планування, бізнес-моделювання; економічна безпека підприємства та залізничного транспорту; економічний потенціал підприємства; оцінка кадрового та інноваційного потенціалу підприємства; застосування вартісної концепції управління на підприємствах залізничного транспорту та ін.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультиватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаток А

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

1. Поняття економіки підприємства
2. Об'єкт вивчення економіки підприємства
3. Місія та цілі підприємства
4. Класифікація підприємств
5. Класифікація об'єднань підприємств
6. Еволюція розвитку теорії управління підприємством
7. Класифікація методів управління
8. Функції управління
9. Сутність організаційної структури управління підприємством. Типи і види структур управління
10. Загальна і виробнича структура підприємства. Генеральний план підприємства
11. Основні і допоміжні виробничі підрозділи
12. Поняття, значення і складники техніко-технологічної бази виробництва
13. Виробництво: поняття, види. Комплексна підготовка виробництва
14. Технологічна підготовка виробництва
15. Типи виробничого процесу
16. Характеристика систем планування
17. Матеріально-технічне і кадрове забезпечення підприємства
18. Бізнес-планування на підприємстві
19. Поняття персоналу. Категорії персоналу підприємства
20. Поняття професії та кваліфікації
21. Планування необхідної чисельності, складу і руху персоналу підприємства
22. Поняття продуктивності праці і методи її вимірювання
23. Форми і системи оплати праці на підприємстві
24. Мотивація працівників і її форми
25. Показники стану і руху основних виробничих фондів
26. Показники ефективності використання основних виробничих фондів
27. Амортизація основних виробничих фондів
28. Поняття виробничої потужності підприємства
29. Характеристика і склад оборотних засобів підприємства
30. Джерела формування та стадії обороту оборотних засобів
31. Показники ефективності використання оборотних засобів
32. Шляхи покращення використання оборотних засобів.
33. Поняття витрат і собівартості, види собівартості
34. Класифікація витрат
35. Основні шляхи зниження собівартості продукції
36. Поняття, функції ціни
37. Види цін
38. Методи ціноутворення
39. Поняття доходу та прибутку, формування фінансових результатів роботи підприємства
40. Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства
41. Характеристика поняття продукції, її класифікація
42. Поняття якості продукції. Показники та методи оцінювання якості
43. Заходи щодо підвищення якості та конкурентоспроможності продукції (послуг) вітчизняних то
44. Стандартизація та сертифікація продукції
45. Поняття інвестиційних вкладень, їхня класифікація

46. Розрахунок необхідного обсягу капіталовкладень
47. Джерела фінансування інвестицій
48. Оцінювання економічної ефективності інвестиційних проєктів
49. Поняття та види інноваційних процесів, взаємозв'язок між ними
50. Зміст науково-технічного прогресу (НТП), його форми
51. Поняття ефекту та ефективності
52. Методика визначення економічної ефективності технічних нововведень
53. Інноваційні стратегії у сфері масового виробництва, спеціалізованих фірм, малих інноваційних фірм, малих неспеціалізованих фірм
54. Поняття інновацій, інноваційного продукту і продукції, інноваційного проєкту, інноваційного підприємства згідно з законом України “Про інноваційну діяльність”
55. Поняття і складові економічної безпеки підприємства
56. Сутність методики кількісної оцінки економічної безпеки підприємства за допомогою інтегрального показника
57. Поняття і види банкрутства підприємства.
58. Основні етапи процедури банкрутства підприємства згідно з діючим законодавством.
59. Методики оцінювання ймовірності банкрутства, їх переваги й недоліки.
60. Комплексна методика оцінювання ризиків, рівня економічної безпеки та ймовірності банкрутства підприємства.